

ENTREVISTA A LLUÍS FOIX, PERIODISTA

“Els russos no han conegut la llibertat ni amb els tsars, ni amb els bolxevics, ni amb Putin”

Entrevista per Roser Ripoll/ Marc Freixes/ Liling Vila i Judith Abad

Què el va motivar a estudiar dret?

Quan vaig començar a treballar a La Vanguardia tenia molts companys que havien estudiat dret, com per exemple, Lluís Permanyer, Carlos Nadal... i allà hi feien una tertúlia on hi venien molts catedràtics de la universitat de dret i era molt interessant. Em vaig adonar que els estudis de dret són una formació que et dona una visió jurídica de la vida i és un molt bon complement per a l'exercici del periodisme. Crec que un periodista ha d'estudiar o dominar una altre matèria, ja sigui dret, història, filosofia o economia.

Estic molt satisfet d'haver estudiat dret perquè aquests coneixements t'aporten un bagatge cultural que et serveix per a moltes coses de la vida, més enllà del periodisme. A més a més, per a una persona com jo, que sóc originari d'un poble petit de l'interior de Lleida, Rocafort de Vallbona, on s'estima molt la terra, la formació jurídica et permet valorar encara més la propietat, la divisió de les finques, etc. Si no hi hagués el dret seria una disbauxa tot plegat.

Jo he tingut la sort de tenir professors i catedràtics que han esdevingut autoritats del món jurídic. Recordo que em vaig examinar de l'última assignatura, que era dret processal amb el doctor Serra, i poc temps més tard me'n vaig anar de corresponsal a Londres. Des de llavors la meua trajectòria ja ha estat en l'àmbit periodístic.

Què el va empènyer cap el periodisme?

Vaig tenir la sort de tenir un mestre a l'escola molt exigent que ens va ensenyar dues coses: a escriure a

màquina molt ràpid i el francès. Després vaig venir a Barcelona i vaig començar a treballar en una oficina fent de comptable. Però em vaig apuntar a una acadèmia que estava a prop de l'antiga seu de La Vanguardia, al carrer Pelai, per aprendre anglès i alemany. Sempre he tingut molta curiositat, i m'ha agradat viatjar, i vaig pensar que si s'havia idiomes i escriure bé i ràpid, em podria dedicar al periodisme. Jo anava tot sovint a veure el director del diari La Vanguardia. Però no em rebia. El dia que ho va fer em va dir que si volia podia anar a La Vanguardia a fer una suplència els caps de setmana a l'estiu per traduir el The New York Times. No era per treballar de periodista, però li vaig dir que sí. Passat l'estiu es van produir dos trasllats i llavors em van dir que podia entrar a La Vanguardia com a becari. Mig any més tard, i ja amb 24 anys, vaig passar a ser redactor de La Vanguardia. Això ja van ser paraules majors, perquè volia dir tenir una feina amb molta responsabilitat i amb un sou fix...I a partir d'aquí, jo sempre explico que he anat ocupant llocs perquè no trobaven a ningú més.

Com va passar a ser corresponsal a Londres?

Portava tres anys a la redacció i es va quedar vacant la corresponsalia de Londres. Llavors el director va preguntar: qui sap anglès? Em va fer una proposta per anar-hi sis mesos, de prova, i m'hi vaig estar més de set anys.

Què en destacaria d'aquesta etapa?

Londres ha estat el període més bonic de la meua vida. A més de ser un gran ciutat, molt interessant, molt liberal, en el moment en què hi vaig anar-hi, als anys 60, vaig poder viure moments històrics, com per exemple

l'elecció de Margaret Thatcher com a secretària general del partit conservador, els Beatles, etc.

A més, a nivell professional va ser una etapa molt interessant. El corresponsal d'aquella època no era com el d'ara. El corresponsal era una persona amb molta reputació i un prestigi important perquè era com l'ambaixador del diari. Ara tot està més pautat, perquè el que passa allà, aquí també se sap, cosa que en aquella època no passava. En l'època que jo vaig ser corresponsal tot el que jo enviava es publicava sempre dins d'uns marges d'extensió.

El ritme de la informació era una altre, tenies més temps. Anava al despatx, o bé quedava amb algú i t'explicava algun tema interessant i estiraves el fil; A la tarda, tranquil·lament, passava la crònica. Vaig aprofitar aquesta etapa per llegir molt; des dels episodis nacionals, Josep Pla, els principals autors russos, francesos i sobretot a Shakespeare. També per viatjar. Primer per Anglaterra, per conèixer bé el país. Més tard li vaig proposar al director del diari, que en aquella època era Horacio Sáenz Guerrero, de viatjar per la Commonwealth perquè en aquell moment s'estaven produint les descolonitzacions. L'Horacio em va permetre fer-ho. Això em va donar l'oportunitat de conèixer molts països de l'Àfrica, entre ells Kènia, Zàmbia i Sud-Àfrica.

I després de Londres va anar de corresponsal a Washington...

Sí. Vaig passar de Thatcher a Reagan. Sens dubte va ser una altra gran oportunitat professional però també personal. Vaig estar quasi tres anys. I allò va significar descobrir, de nou, un altre món. Washington és una altra dimensió, és un imperi, i allà realment veus el poder. Cada dia passen per aquesta capital mundial primers ministres de diferents països, reis, etc. A més, vaig arribar als Estats Units justament quan havia arribat a la presidència Ronald Reagan.

Als Estats Units jo sempre treballava amb l'agència UPI (United President International) que ja no existeix, i tenia l'opció d'usar les seves oficines arreu del país. Fent de corresponsal per La Vanguardia vaig tenir la gran oportunitat de descobrir el país gràcies a unes beques que s'organitzaven per a periodistes i que em va permetre visitar 22 Estats americans. Així, per exemple, vaig conèixer qui era em aquell moment el governador de Geòrgia, Jimmy Carter. També vaig poder formar part d'una delegació de periodistes que va acompanyar Nixon en un viatge que va fer a la Xina, justament quan s'estaven obrint les relacions entre els dos països. Però, va ser amb el president Reagan amb qui vaig poder parlar més estona a la Casa Blanca, arran d'una recepció en què hi van participar els

Reis d'Espanya. Reagan era una persona molt agradable i molt afable. I després vaig tenir l'oportunitat de viatjar molt per Amèrica Llatina des de Washington. Tanmateix, la meua estada es va finalitzar amb la guerra de les "Malvines".

I sis mesos després de la seva tornada va passar a ser el director de La Vanguardia, amb 39 anys. El seu nomenament va coincidir, a més, amb una etapa en la qual es va digitalitzar i modernitzar la redacció amb la introducció dels ordinadors. Com va anar aquest procés?

Sí, jo vaig posar els ordinadors al diari. I recordo que molts periodistes es van resistir molt a aquest canvi que comportava una nova manera de treballar, i és clar, això era un problema.

Com ho va resoldre?

Posant a la taula un ordinador i al costat una màquina d'escriure.

Ha estat també subdirector d'Internacional de La Vanguardia i durant aquesta etapa va tenir l'oportunitat de viatjar de nou i de conèixer Rússia, entre d'altres països. Atesa l'actualitat recent, on Ucraïna ha estat envaïda per Rússia. Creu que acabarà aviat aquesta guerra?

No sé com acabarà aquesta guerra. Però a qui li pot interessar que Europa fracassi? Doncs a aquells països, règims i sistemes que no tenen les arrels culturals d'Europa. Europa és el territori de la llibertat, de la filosofia grega, el dret romà. La guerra entre Ucraïna i Rússia es pot analitzar des de moltes maneres, però hi ha una que la veig clara: els russos no han conegut la llibertat ni amb els tsars, ni amb els bolxevics, ni amb Putin. La llibertat, en canvi, és el que fa forta a Europa. Els refugiats d'Ucraïna volen venir a Europa perquè és la terra de la llibertat.

Europa ha estat la incubadora de moltes guerres mundials. Allò que ha estat normal a Europa és estar en guerra, malgrat que durant moltes generacions, no hem conegut la guerra i pensem que no es possible que passi això que estem vivint actualment. Europa és la pàtria de la llibertat però també de les guerres. No sé fer prediccions sobre si hi haurà una tercera guerra mundial. Però deixar casa teua i marxar només amb una maleta, ha de ser molt difícil. La guerra és un desastre miri per on es miri.

Va ser el director adjunt de La Vanguardia durant 14 anys. En aquesta etapa, junt a Joan Tàpia com a director, va liderar la digitalització del diari.

En Tàpia i jo no ens coneixíem, però vam arribar a ser molt amics i vam treballar amb molta sintonia. Amb Joan Tàpia només ens vam enfadar tres vegades seriosament

“Europa és la terra de la llibertat, per això tothom vol anar-hi”

amb 14 anys, cosa que amb el matrimoni no es pot dir el mateix. Vam treballar molt i molt a gust. Plegats vam dur a terme el projecte de digitalització del diari. Jo vaig veure necessari tenir una pàgina web. El que no veia era un diari fet digitalment. El diari Avui va ser el primer que va comptar amb una pàgina web i La Vanguardia va ser el segon. En aquest procés de digitalització va tenir un paper decisiu en Vicent Partal. Li vam demanar que exposés als companys la importància d'Internet. A la redacció se'l van escoltar amb molta atenció però quan va acabar va ser com si no anés amb ells.

Actualment és un moment àlgid de les xarxes socials. Fa un gran ús de Twitter. Què li aporten les xarxes?

Sí, jo he passat del plom al Twitter. Mai m'he despenjat o allunyat de les noves eines que tenim al nostre abast. Sóc curiós i al Twitter hi estic actiu perquè m'interessa i em vull assabentar del que es diu. Les xarxes jo crec que són un instrument magnífic, però tenen un contrapunt molt inquietant perquè són les que poden divulgar amb més força la mentida.

Com veu actualment la figura del periodista?

Avui el periodista no pot pensar que allà on vagi tothom l'aplaudirà. Abans podríem dir que això passava, però els temps han canviat. Abans el periodista era el senyor, tenia una força. Jo quan era corresponsal, una de les primeres coses que feia, era reunir-me amb els diplomàtics; trucar a l'ambaixador d'Espanya del país que visitava. I no només et rebia sinó que, a més, tenia ganes de veure't per saber què passava a Espanya.

El periodista en el fons és una persona més important que un diplomàtic perquè som els encarregats d'escriure el que fan els altres. Però ara el periodista pren una posició. I hi ha gent que estarà d'acord i d'altres que no. Aquesta és la nova situació del periodisme. Ara el periodista ja no és un ser inqüestionable. És un professional qüestionable com ho és l'advocat o el metge... Això és bo o dolent? No ho sé, és el que hi ha.

Jo quan arribava en algun lloc, el primer que em preocupava era saber com podria transmetre “la còpia”, què dèiem, referint-nos a la crònica. Després quan tenies això ja resolt, pensaves: ara què escric? Ho escrivies i t'ho publicaven. Això ara ja no és així. El periodista està primer a les exigències internes de l'empresa i després a les exigències externes. Actualment hi ha tanta informació que, de vegades, la gent no sap el que passa perquè hi ha molta propaganda. En situacions crítiques la formació del periodista serveix per poder distingir les coses. Així per exemple, i en relació al que està passant a Ucraïna... Si es mou una frontera les coses no es queden igual, sobretot a Europa. Aquí va haver un debat de fons entre la democràcia i la legalitat. Per a mi la legalitat va primer perquè és una qüestió de drets. Per això el periodista format pot dir que Putin ha trencat el dret internacional. A mi m'ha anat molt bé, professionalment, saber distanciar-te de les coses. Només així pots emetre judicis que siguin fonamentats. El periodisme ben fet és el que crea opinions, el que té una certa credibilitat i diu les coses amb coneixement i amb una certa independència. Un periodista ha de saber distingir quan hi ha una injustícia, una abús de poder, etc. i ho ha de transmetre perquè és l'essència del periodista.

Però en periodisme hi ha moltes pressions també. Com les ha combatut?

Sí, sempre hi ha moltes pressions, però un ha de saber eludir-les. Crec que un periodista no ha de tenir amistat amb un polític en actiu. Això no vol dir que no puguin tenir una bona relació i que es vegin i dinin junts... Però, amistat és millor no tenir-la, perquè un polític o un empresari té interessos. Ja sé que és una mica idíl·lic el que dic, perquè després hi ha barreges de tot. Per això s'ha de saber escollir que ens interessa com a periodistes.

Què destacaria d'haver pogut exercir tota la seva carrera professional com a periodista?

Sens dubte, un dels privilegis més grans que he tingut gràcies a exercir el periodisme és tenir temps per llegir. Avui la gent no llegeix tant i dedica més temps a les xarxes. El millor que pot fer un periodista és estudiar. Més concretament, estudiar història, filosofia i dret. També he tingut la sort de poder viatjar.

Ha escrit 4 llibres. Té algun nou llibre o projecte entre mans?

Un periodista sempre escriu i sempre pensa en els llibres que pot escriure. Estic treballant en el proper.

Què li agrada fer en seu temps lliure?

Llegir i viatjar. Llegir sempre és un gran refugi i et dona eines per saber el que ha passat.